

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJU KAŽDÚ SOBOTU NA SESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny --- hal.
Na pol roka --- 2 " --- "
Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník, kraj. vyslanec.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körút 35.
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stúpcového
malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Strajky.

Kto zkúma pospolitý život, zbadá to smutné znamenie, že človečenstvo nie je spokojné. Skoro každý človek pohrdá so svojim povoláním. Každý viac žiada, ako vyrobí. Každý viac chce byť ako je. Každý by chcel dobre žiť a čím menej robiť. Tieto žiadosti naplňujú celú bytnosť človečenstva. A ponevác to docieliť len málo ktorému podarí sa: povstanú revolučné pohyby, tak zvané strajky, ktoré zrušit' chcú ústavu, rád pospolitého a cirkevného života, a násilím vydobudnúť to, po čom túžia. Nespokojnosť túto najdeme u každej triedy ľudí. Jak u pánov, tak aj u chudoby. Všetko je napáchnuté socialismusom. Ten znevažuje prácu a búri proti majetnej triede. On kazí ľudí. Preto bažia oni po cudzom. Preto žiadajú čím lahší a rozkošnejší život. Kliesňa cestu k svetovej revolúcii.

Nás teraz strajky robotníkov zaujímajú. O tých chceme na kráce prehovorit'. Známo je, že aj medzi robotníci panuje nepokoj. Rozduchujú

Jaj ale je dobré ...

ho socialisti, ktorí vrhli sa na robotnícku triedu. Povzbudzujú a búria robotníkov či v tlači či slovami, aby násilným spôsobom vydobudli väčšiu mzdu a práva občianske. Takéto vzbúry panuju po celom svete. Poburení a napašmaní robotníci zložia nástroje a zastavia prácu. Shromažďujú sa po krčmách a uliciach. Rečia, hrozia sa a robia výstupky; to jest strajkujú. Keď ale dopustia sa násilnosti, vrhnú sa na nich žandári a vojaci. Mnohých uväznia. Doktorí zostanú bez roboty. Iných zas núdza k tomu pohne, aby znovu vzali do ruky odložené nástroje, a zarábali na vezdajší chlieb. Obyčajne takto končia sa strajky robotníkov.

Keď robotníci viac žiadajú, ako zaslúžia; keď lepšie chcú žiť ako im patrí; keď miesto toho žeby vážili prácu a výrobok, bážia po pánskych pohodlnostiach, keď vodiť dajú sa od socialistov; keď zapovrhnu učenie Kristové; keď boj vykážu cirkve a štátu: tak nie sú hodní lásky, sústrasti a obrany. Nesmejú zabudnúť, že výrobok musí byť primeraný k práci. Nesmejú viac žiadať ako zaslúžia. Nesmejú oči pást po cudzom majetku. Majú zreteľ obrátiť na to, že všetko upáda. Či hospodárstvo, či priemysel, či kupectvo. Slovom, všetky odbory. Jak zle bolo dosiaľ, bude ešte horšie. Ťarchy a požiadavky ustavične rastú. Komu načo stačí, nech je s tým spokojný. Medzi našimi pomermi len usilovný a šanoblivý robotník má výhľad na pokojný život.

Uznáme, že sú aj spravodlivé strajky. Známe je, že najväčší boháči židáci sú. Tí majú majetky, kapitále a fabriky. Vládnu so všetkým a riada svet. Ony dávajú zamestnanie najviac robotníkom, len že nevede ich láska, ľudskosť a sústrasť oproti týmto neborákom, ktorí mozolia na nich, ale vede ich ten hriešny a neludský cieľ, čím lepšie využítokovať chudobných robotníkov. Bohatnú a tučnejú z krvopotnej práce utlačovaných a zapovrhnutých robotníkov. Necítia milosrdenstvo. Nepohne ich núdza robotníkov, jedine tá žiadosť preplňuje bytnosť jejich, ako by mohli nashromáždiť čím viac pokladov. Keď robotníci vypovedia prácu takýmto naničhodníkom a strajkujú, to rozumieme a zchvaľujeme. Keď uznanlivosť nemá účinok, nech s násilím vydobijú to čo im patrí, a čo s namáhavou prácou zaslúžili. Lebo len takto oslobodia seba a rodinu svoju od záhuby.

Však k istému dobrobytu (t. j. ku chlebu)

právo má aj robotník, lebo jak náhle pozbavíme ho práva tohoto, prestanú mravy, viera, zákon, rozdiel medzi mojím a твоjim, a nastúpi násilnosť, krádež, vražda, slovom hriech. Takéto následky majú všetky té strajky, ktoré socialisti riada. Práve s tým chybili robotníci, že podrobili sa vedeniu zúrivých socialistov, ktorí bez výmienky židáci sú. Môžeme povedať, že na psa sverili slaninu, lebo však socialisti nenávidia spokojných robotníkov, lebo takýto nedajú sa ani zdierať, ani pobúriť. Socialisti nie sú priatelia chudoby. Ba naopak, vodcovia jejich sú platení žoldnieri kapitalistov židovských, ktorí v rukách držia všetky odbory na širom svete. Vodcovia síce mamiť ľud, že bojujú za práva a za dobrobyt jeho. Hlásajú rovnoprávnosť. Sľubujú pozemky. Kladú ruky na cirkevné majetky. S týmto zaslepujú oči robotníkov, udusia v nich rozumné smýšľanie, tak že slepo nasledujú ich, a platia daň, za ktorú vodcovia pánsky žijú. Takýto vodcovia vedú strajky robotníkov. Najprv ich pobúria, potom povzbudzujú k násilnosti. Len že nie oproti tým, ktorí ich zdierajú, ale oproti tým, ktorí bránia a zastupujú ich. Najviac trpia kňazi katolícki, a veľkostatkári kresťanského citu a ducha. Týchto napádajú, kdežto úžerníkom židovským pokoj dajú.

Nepamätáme sa na taký strajk, s ktorého robotníci boli by mali osoch. Neni div! Veď vodcovia jejich nenávidia chudobu. Pretvarujú sa síce. Ukazujú priateľstvo, ale len dotedy, kým môžu zdierať. Trestať by mali takýchto židovskozlomyselných ľudí. Brániť by mali oproti nim chudobu.

Z vrchu teda kapitalisti židovskí utláčajú robotníkov, z dola ale vyžierajú ich socialisti. A vzdor tomu veria nepriateľským vodcom, ktorí nechajú sa na nich. Od nich čakajú zmenu a spokojnosť. *Ozaj nepochopiteľný zázrak! Práve tak je to, ako keď nerozumné dieťa zverí sa na prešibaného kamaráta. Ver' nič dobrého nenaučí sa.*

Pýtame sa, čo majú židovskí vodcovia socialistov do chudobných robotníkov? Veď hnusia sa im, zaplujú ich, jedine vydramkané peniaze sú im milé. Za té karty hrajú a žijú veľkopánsky. *Snáď s nemravnosťou, ktorú šíria a s neznanbožstvom, ktoré hlásajú chcú robotníkom pomôcť? Či s tým, že zničiť chcú všetko to, čo človečenstvo vydobudlo s učením Kristovým?* Socialisti nevedia

stavať ale len rúcať. Veď to čo potrebné je k udržaniu blahobytu, spoločenstva a rodiny, to čo poistí život národov, to čo uspokojí človeka a sošľachtí srdce a dušu jeho: nanič jedine len v kresťanskej viere možno. To je učenie lásky ku bližnému. To je hlásanie spravodlivosti; to je potecha trpiacich. To je útočistie nešťastlivých. To napraviť hriešnikov. To zakazuje tyranstvo, neludskosť, utrhačstvo, krivdy a všetky hriechy.

Nie socializmus, ale spojenie dobrosrdečných ľudí v láske Kristovej pomôže chudobe a vydobudne pre ňu práva. Toto je kresťanský socializmus. Základom jeho je Písmo Sväté. S týmto socializmusom veľa dobrého vydobudli v Angličkej, v Nemackej a v Rakúsku. Tento socializmus hlása aj ľudová strana. Má ho v programe svojom. Všetky té nariadenia, ktoré starosť majú o nemocných, o opustených, o zostareľých a bezvládných robotníkov, o syroty a do hriechu vhnaté ženy; ďalej: potravné, úverkové, vzdelávajúce a dobročinné spolky pôvod v tomto socializmusu majú. Je pravda, že my na poli tomto málo sme dosiahli primerano iným národom, lebo len na počiatku sme, ale predsa viac ako židovskí socialisti s jejich nebezpečným učením. Tí nič dobrého neprevedú. Ony len na škodu sú tým, ktorí slepo nasledujú a poslúchajú ich. Búria oproti nám, lebo boja sa, že kresťanského smýšľania a citu robotníci nedali by sa zdierať, ale s opovrhnutím odsotili by od seba podkušiteľov, za ktorými len pustošenie a plač zostáva. Našli by robotníci poriadných, učených, dobrosrdečných a kresťanského citu vodcov. S tými mohli by mnoho dobrého docieľiť. Prečo neobrátia sa k nim? Prečo poslúchajú bezbožných a zlomyseľných lúpežníkov?

Za robotníkov zaujať musí sa každý človek, ktorý aký-taký vplyv má k zriadeniu pospolitého života. V práci tejto viesť musí ich zákon lásky. Veď láska je základom spokojnosti a blaženosti. V nej spočíva pokoj a ten cit, že jeden k druhému patríme. Že jeden za druhého žiť a mrieť musíme. *Sám Ježiš Kristus hlásal zákon lásky. Ten nech poslúcha mocný a slabý, bohatý aj chudobný, aby nevypukol boj nenávisťi a aby nevíťazil hriech nad spradlivosťou!*

Kresťania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

Smrť pápeža Leva XIII.]

Smutná zvesť o smrti jeho svätosti pápeža Leva XIII. rozletela sa už po celom okršleku zeme a všade vzbudila hlboké vzrušenie a sústrasť. Hlahol zvonov oznamoval i v tej najodľahlejšej dedinke, kde bývajú veriaci rímskokatolíckej cirkve, že námestník Kristov odobral sa na večnosť. Panovníci a národy pospiechali vysloviť svoju sústrasť nad odumretím veľkého, vznešeného starca, na ktorého s úctou pozeral katolíci i nakatolíci.

O smrti svätého otca pápeža Leva XIII. došly z Rímu nasledovné zprávy:

Keď mrtvolu pápeža Leva XIII. zabalzamovali a obliekli do bieleho sutanu, na ktorý položili mu červený plášť s bielym prámom, na hlavu dali bielu čiapočku a na nohy obuli červené papuče, na ktorých bol vyšitý biely kríž, preniesli ju za slávnostného sprievodu kňazstva a gardistov do «Sala del trono», kde ju pod baldachinom vystrelili. Z tadiaľ zase preniesli ju na červených damaskových nosidlách do chrámu sv. Petra, kde bola za tri dni vyložená. Mrtvola bola tak vystretá, že tvár zosnulého každý mohol dobre vidieť. Prenesenie dialo sa za veľkých slávnostných obradov.

Prv než však mrtvolu preniesli, pápežovi na sňahobielu albu dali ešte jemný byzantínsky závoj so zlatými čipkami; na to natiahli mu červený, zlatom vyšívajúci, plášť a odznak pápežskej hodnosti, tak zv. fallion. Na hlavu položili mu infulu a do rúk vložili krucifix zhotovený zo slonovej kosti a ebenového dreva. Na prst natiahli mu biskupský prsteň.

Na druhý deň ráno o pol šiestej hodine zahlaholily všetky rímske zvony. Hlahol zvonov za pol hodiny roznášal sa večným mestom. O 6. h. otvorily brány chrámu sv. Petra, aby si obecnosť obzreť mohla vystretého pápeža. Nával obecnosť bol obrovský. No pri telesných pozostatkoch sv. otca neslobodno bolo zostať, lebo policajní úradníci slovami: avanti! avanti! napomínali hneď obecnosť, aby šlo ďalej.

Počas pápežovej smrti kardinál Oreglia sdělil na tretej kongregácii, že pápež Lev XIII. 50.000 frankov poručil chudobným mesta Rímu, 30.000 frankov chudobe peruginskej a 10.000 frankov chudobe v Carpignano.

Obrady pohrabu pápeža Leva XIII.

Minulú sobotu dňa 25. júla odbýval sa pohrab pápeža Leva XIII. nasledovne:

Popoludní v chráme sv. Petra pripravili všetko k pohrabným obradom. Predovšetkým preniesli mrtvolu pápeža od oltára na prostred kaplny Sviatosti Oltárnej a zároveň prichystali všetko potrebné aj v kaplnke svätého Srdca, kde ju dľa predpisov dočasne pochovali.

Keď kardináli v slávnostnom pochode vtiahli do chrámu, stálo už na tisíce ľudu v hustých radoch za špaliarom stráže, za kardinálmi šli dvorní hodnostári a švajciarska garda. O chvíľu vtiahli členovia hlavnej kapituly s horiacimi sviecami. Dekan hlavnej kapituly pokropil mrtvolu svätenou vodou a intonoval «Miserere», ktoré za ním spievali cirkevní speváci. Pochod sa pohnul z kaplny Sviatosti Oltárnej: Na predku šli členovia vetikánskeho seminára, potom penitenciarusi a členovia kapituly sv. stolice, za týmito šli všetci kardináli, za ktorými zemanskí gardisti niesli mrtvolu svätého otca na skvostných nosidlách. S oboch strán mrtvolu šli gardisti a za nimi dvorní hodnostári, komorní, praláci a vôbec kňaz-

stvo; na samom konci však šiel jeden oddiel vatikánskej stráže.

Smútočný pochod z kaplny Sviatosti Oitárnej prešiel do hlavnej lodi chrámu a obiduc pápežský oltár vtiahol do kaplny sv. Srдца, kde už shromaždení boli zastupitelia cudzích mocností a aristokracia. Tu si kardináli sadli a ostatní prítomní tiež zaujali svoje miesta. Mrtvolu složili na katafalk tvárou ku oltáru. Zatým smútočný spev zatíchnul a dekan hlavnej kapituly udelil mrtvému rozhrešenie a pokropil ho svätenou vodou. Nato monsignore Cagiano de Azevedo, major-domus sv. stolice za hrobovej tichosti, ktorú len tu i tu pretrhoval dusený plač, pristúpil k mrtvole a prikryl jej tvár bielym závojom, načo hlavný ceremoniál pokryl mrtvolu červeným presteradlom.

Keď sa toto stalo, gardisti zdvihli mrtvolu s katafalku a uložili ju do rakvi z cyprusového dreva vystlanej červeným aksamietom. Do tejto rakve položili aj tie tri mešce z červeného hodvábu, v ktorých boli zlaté, strieborné a bronzové pamätne medaille razené za panovania zosnulého sv. otca; v každom mešci bolo 26 medailí, toľko, koľko rokov Lev XIII. panoval. Do truhly položili aj jeden sklenený cylinder zaletovaný do oloveného puzdra, v ktorom bol životopis zosnulého pápeža. Za usedavého plaču prítomných zatvorili rakev a zapečatili ju pečatami camerlenga Oregliu, kardinála Rampollu, arcikňaza katedrálneho chrámu a pečatou major-domusa. Potom rakev položili do druhej z olova uliatej rakvi, ktorej veko pozorne zaletovali. Na tejto rakvi je nápis obsahujúci meno, vek, čas panovania a deň smrti zosnulého pápeža.

Aj túto rakev zapečatili a uložili ju do tretej teraz už drevenej truhly ozdobenej címerom pápeža. Za tým ešte raz vysvätili rakev a slávnostne uložili do dočasnej krypty nachádzajúcej sa nad dverami, vedúcimi na lavý chór kaplny. Kým rakev vložili do krypty, chór spieval žalmy. Veľkolepý chrám bol osvetlený elektrickým svetlom a nabitý obrovským obecenstvom poskytoval impozantný pohľad. Kým pohrabné obrady trvaly na všetkých rímskych zvonoch neprestajne vyzváňali. Kryptu zamurovali, a opatrili mramorovvu tabulou s nápisom: LEO PP. XIII., na čo sa veľké obecenstvo za spevu smútočných piesní pomaly a v poriadku rozišlo.

Pápež Lev XIII. a robotnícka otázka.

Veľký pápež Lev XIII., ktorému veľmi ležaly na srdci záujmy úbohého robotníctva a ktorého preto — ako známo — pomenovali aj pápežom robotníkov, o robotníckej otázke vydal aj veľkolepú encykliku, začínajúcu sa so slovami: «De conditione opificium». V pozoruhodnej encyklike tejto podáva pápež jedine pravý a k cieľu vedúci návod riešenia otázky sociálnej. Otázku túto rieši so stanoviska cirkve. Pápež vychádza zo zjavu, že kapitál hromadí sa v rukách niekoľko ľudí a ohromné massy ľudu medzitým chudobnejú. V robotníctve vzrastá sebavedomie a pocit sily. Robotnícka otázka vstúpila v popredie všetkých časových úvah. Otázka tá je ťažkou a plnou nebezpečia. So všetkých strán sa uznáva, že náprava položenia musí byť čím skôr prevedená, pretože robotníctvo ná-

sledkom sociálnych zloradov vedie život utisnutý a nedôstojný. Náhľad socialistov, že súkromný majetok musí byť zrušený, a že na miesto neho musí vstúpiť spoločenstvo majetku, odporuje ľudskej povahe. *Právo na súkromné vlastníctvo, dostal človek od prírody, a v tom záleží rozdiel medzi človekom a zvieratom.* Ponevác je človek rozumným, pozemské statky neboly mu dané len k požívaniu ako zvieratom, lež aby si nadobudnul k ním právo osobné. Nutno tedy uznať právo na osobné imanie pôdy a vlastníctvo k pôde. Ponevác človek vzdeláva pôdu, zodpovedá spravедnosti, aby táto časť pôdy bola jeho vlastnou a jeho právo k nej aby bolo neporušiteľné. Toto možno dokázať i so stanoviska rodiny: je zákonom prírody, aby otec rodiny svojim deťom zabezpečil výživu a pečoval o ich budúcnosť. Jestli si niekto myslí, že štát má vniknúť do vnútra rodiny a domu, je v nebezpečnom omyle. Štát má pomáhať len pri najhoršej núdzi, keď si už jednotlivec odpomôcť nevie a keby medzi domácimi povstávalo prerušenie jestvujúceho práva. Systém sociálnej demokracie privodil by vo všetkých vrstvách spoločnosti spletenie a zmutok. Následkom takého pokusu bola by otrocká odvislosť od štátu. Tým otvorily by sa dokorán dvere vzájomnej nedôvere a vzájomnému prenasledovaniu sa. Keby odpadly popudy k snaživosti a pilnosti, zanikly by aj pramene blahobytu. Preto súkromné vlastníctvo musí ostať. — Encyklika pojednáva ďalej o prostriedkoch, ktorými by sa dalo zlepšiť smutné položenie robotníctva. Kapitál je odkázaný na prácu a práca na kapitál. Cirkev má túto harmoniu docielovať. Cirkev nariaduje robotníctvu, aby konalo práce verne, aby zamestnávateľom neškodilo ani na osobe, ani na imaní, a zamestnávateľom, aby s robotníkmi nejednali jako s nejakými otrokmi, lež aby šetrili ich osobnú dôstojnosť a dbali duševného blaha i náboženských potrieb delníctva. Dôležitým učením cirkve je užívať bohatstvo, ku všeobecným účelom. Vlastníctvo je síce právom, ale človek zovnútorň majetok musí považovať i za spoločný majetok. Encyklika ďalej pre robotníkov žiada takú právnu ochranu, ako pre zamestnávateľov, šetrenie nedeľného odpočinku, ustanovenie primeranej pracovnej doby, obmedzenie práce ženských a detí, ustanovenie minimuma robotníckej mzdy, zostavenie delníckych výborov. Encyklika končí vyzvaním, aby vlády v tomto smysle vydávaly zákony a nariadenia, aby boháči a zamestnávateľia boli si vedomí svojich povinností, aby robotníctvo zákonnou cestou svoje záujmy hájilo.

Lev XIII., rozmnožiteľ cirkve.

Zvečnelý pápež horlive pečoval o šírenie katolíckej cirkve. V krajinách schismatických, menovite v Anglii a v Amerike za jeho vlády vec katolícka učinila veľké pokroky a počet katolíkov nadpriemerne vzrástol. Tak aj v Levante a na najzadnejšom Východe šírila sa za neho katolícka viera viac, než za ktoréhokoľvek jeho predchodeu. Vo vnútornej organizácii osvedčil sa byť Lev XIII. tiež veľkým rozmnožiteľom cirkve. Jak uvádza «Gerarchia cattolica» na rok 1903, nastal za jeho pápežstva

počet vyšších cirkevných hodnostárov, ktorý postúpil o 254. Lev XIII. zriadil dva patriarcháty, 34 arcibiskupství, 113 biskupství, 65 apoštolských vikariátov a 35 apoštolských prefektúr, čo je v celku také posilnenie najvyšších orgánov cirkve, akého ešte nebolo za žiadneho predoslého pápeža.

Smrť pápeža Leva XIII. a slobodní murári.

Keď celý vzdelaný svet bez rozdielu vierovyznania, teda ešte i protestant a židia s najväčšou úctou dávali výraz svojej sústrasti nad smrťou veľkého pápeža, veľkého človeka veľkého učenca Leva XIII., frajmaureri, čili slobodní murári, ktorí neznajú ani Boha, ani ľudí, a ktorých cieľom je zničiť cirkev katolícku na zemi, nemohli sa zdržať, aby nedali výraz svojej nenávisti oproti cirkvi a surovo neurázili aj piety oproti sosenulému pápežovi, nech im to bol akýkoľvek vynikajúci človek.

Stalo sa to ovšem u nás a síce v snemovni vyslancov. Keď totiž predseda gróf Albert Apponyi povedal o nebohom pápežovi známou truchloreč, na konci reči mal úmysel navrhnuť snemu, aby na znak smútku v ten deň viac nepojednávali. No niekoľko slobodných murárov-vyslancov proti tomuto vopred protestovali a vyhrážali, že jestli by gróf Apponyi tento návrh urobil, hotoví sú aj škandál spraviť. Apponyi, aby nedal príležitosti k takému drzému urazeniu piety oproti sv. otcovi, otázku tak riešil, že po svojej pamätnej reči na základe svojho predsedníckeho práva zasadnutie vyzdvihol aspoň na desať minút.

Výtečný maďarský žurnalista a kraj. vyslanec Mikuláš Bartha, ktorý je sám ináč tichý kalvin, pre toto chovanie sa vyčítal pánom slobodným murárom vo svojich novinách poriadnu kapitolu. Jedného z nich poriadne svaril hneď tam na sneme. Keď totiž gróf Albert Apponyi začal svoju reč, sedmohradský vyslanec a zároveň besný slobodný murár Jozef Sándor prešiel s lavíc liberálnej strany ku Barthovi a dal sa ho nahovárať, že na odparentovanie pápeža mal by sa vraj najšť taký spôsob, «ktorý ostatné vierovyznania neuráža.»

Bartha mu krátko odpovedal:

— Koho to môže urážať, keď sa dá výraz sústrasti nad smrťou jedného veľkého človeka, ktorý je viditeľnou hlavou cirkve mnoho millionov uhorských občanov!

— Veď sú tuná aj inoverci! — odvetil mu Jozef Sándor.

— *To by ešte nebola chyba* — odsekol mu Mikuláš Bartha, — *lež to, že je tu mnoho slobodných murárov.*

Že na ktorej strane, uhádne každý. Medzi liberálmi na ktorých hlasuje mnoho kresťanov a katolíkov!

Smútočné služby Božie za pápeža Leva XIII.

V pondelok, t. j. dňa 27. júla odbývali sa v Pešťbúdine vo všetkých katolíckych chrámoch smútočné služby Božie za pápeža, za veľkej účasti národa.

Podobne odbývali sa smútočné služby Božie za pápeža aj v Ischli, ktoré odbavoval biskup Laurenc Mayer. Na rekvieme prítomní boli: jeho veličenstvo náš kráľ, arcikňažna Mária Valeria so svojim manželom arcikniežatom Francom Salvatorom, bavorské kniežatá Leopold a Konrád, kráľov sprievod, generáli a mnoho obecnstva.

Knieža primas Vaszary v Ríme.

Na voľbu budúceho pápeža odcestoval z Uhorska v nedeľu, to jest dňa 26. júla knieža primas kardinál dr. Klaudius Vaszary. S ním šli biskup Medard Kohl, tajomník Juraž Andor a mniška Matrona Brunner, opatrovníčka knieža-primasa.

KRAJINSKÝ SNEM.

Interpellácia poslanca Jána Trubínyho o regulovaní rieky Moravy.

Akokoľvek sa Kossuthisti na sneme radia a akokoľvek nevie od toho kriku nikto, kde mu hlava stojí, — predsa nezostala na sneme bez spomenutia tá povodeň, ktorá na našich slovenských krajoch pred tromi týždňami toľko škody narobila. Zase prišlo pánom na rozum, že by naše rieky bolo treba regulovať; lebo dokiaľ sú Váh a Morava nie regulované, do tých čias sú obyvatelia tých krajov v skutku nikdy nie bezpeční, kedy im soberie povodeň úrody, ba i domy a staviská.

18. t. m. teda interpelloval poslanec okresu stupavského vp. *Ján Trubíny*; vo svojej interpellácii, upravenej na ministra orby *Darányho*, spomenul, že on sám už dávno odporúčal regulovanie rieky Moravy. Je ono potrebné tým viac, že sú rakúske brehy už regulované a tak voda odráža sa tým väčšími k nám.

Celý vidiek od Devína až po Holič a Skalicu, potom okolo Zohoru, Levárov a Mor. Sv. Jánov býva každoročne pod vodou. Tam už niet nájomníka ani na tie najlepšie zeme, lebo ich povodeň každý rok pokazí.

Tamejšie obyvateľstvo nezaobrá sa iným ako chovom dobytká a jestli mu niečo krmu zostane, predá to v Rakúsku a z toho žije. Od tých čias ale, ako sa povodne s roka na rok opakujú, celá moravská dolina údy väčšími a väčšími chudobnie. Ľud je čím diaľ tým ubohjší. Čo si má potom už počať: sťahuje sa do Ameriky. Vlady sa od r. 1878. o ten ľud ani len neobozrely. Rakúsko sa r. 1897. o svojich oškodených o mnoho lepšie postaralo, ačkoľvek tá povodeň ani nebola taká nebezpečná. Tam dostaly vtedy jednotlivé obce, ako Hof an der March, Engerhardtstätten a Marchegg po 40—60 tisíc zlatých.

A u nás? Kde bola povodeň, tam sa pomáhalo tak, že za každý sedliacky majetok odpustila vláda 57 halierov na daniach. (Smiech na ľavej strane.) Kommissie ocenily škody na útraty obcí, tak že obce často viac utratily ako potom tá celá podpora vyniesla.

I po tejto poslednej povodni sa rakúska vláda ponáhľala určiť škodu a dať podporu. U nás vrchnosti ani len nosom nemrdly.

S regulovaním Moravy ďalej už neslobodno odkladať, lebo nám ináč pojde ľud do Rakúska. Z tejto príčiny podávam na ministra orby a vnútra túto interpelláciu:

Vzhľadom na to, že na rakúskej strane po regulovaní Dunaja vystavili šance až do Marchfeldu, a tak vodu Moravy a Dunaja k nám odtisli, takže naše pomoravské obce, menovite Devín, ustavične pod vodou stoja: s úctou pýtam sa pána ministra orby: v akom stave je záležitosť regulovania Moravy a kedy zamýšľa p. minister začať regulačné práce?

Ďalej: vzhľadom na to, že chotár Devína každoročne býva pod vodou, ľud zostáva bez chleba a štátnej pomoci nikdy nedostane: s úctou pýtam sa p. ministra vnútra, či je náklonný dať škodu určiť a obyvateľstvu poskytnúť podporu.

Ministerpredseda gr. *Khuen-Héderváry* odvetil, že regulačné práce budú už skoro dokončené a že po povodni bude i podpora, nakoľko to dovoli štátna pokladnica, ktorá pre obštrukciu ešte nemá dostatočných prostriedkov.

Posl. *Trubíny* sa s touto odpoveďou uspokojil.

O slávnosti založenia chrámu na Hore levočskej.

Keď je slávnosť na Hore levočskej tak túžobne očakávaná, tým viac sme očakávali slávnosť tohoročnú, keď nám noviny oznámily, že sa pri nej má položiť už ten, za sedem rokov túžobne očakávaný, základný kameň. Veru skutočne potešili sme sa, keď sme tohoto chrámu vyobrazenie na levočskom farskom úrade vystavené videli.

Nám pútnikom košickým vrele sa usiloval putovanie k tejto slávnosti zpríjemniť a oblahčiť milovaný riaditeľ nášho braterstva dp. Markolin Kubiček tým, že nás ku tejto slávnosti nielen povzbudzoval, ale pútnikom po železnici cestujúcim vyprostredkoval polovičnú cenu cestovného platu.

V deň sv. apoštolov Petra a Pavla ráno sme sa shromaždili v chráme Dominikánskom, kde po pútnickej sv. omši a potrebnom poučení s kazateľnice skrze výš menovaného pána riaditeľa pohnul sa pútnický průvod, ktorý pán riaditeľ za mesto k jednej kaplici doprevadil. Mnoho nám chybovalo, že s nami dobrý predstavený nášho braterstva, Ján Štefančík, pre svoju už slabosť putovať nemohol.

V druhý deň večer prišli sme na malý kopeček pri Levoči, kde s veľkým množstvom ľudu pri krásnej, novej kapli nás očakával vznešený každoročný pútnik nášho okolia dp. Karol Antal, dekan a farár cahanovský, ktorý v krásnej kázni na tomto mieste nás privítal. Po tejto kázni pohnul sa veľkolepý průvod okolia nášho s mnoho zástavami. Pri bráne mesta postretol nás v ústrety nám idúci veľkomožný pán opát-farár levočský, v krásne sriadenom průvode a pri slávnej asistencii doprevadil nás do farského chrámu, kde sa pred oltárom s nami hlasite pomodlil so svojim průvodom, skôr prišlým, dp. Ján Hattyar. Po požehnaní s velebnou sviatosťou hneď bola kázeň o veršoch z litánií loretanských «Maria Hviezdo ráňajšia» a «Uzdravenie nemocných», ktorú nám dojímavé kázal dp. Michal Majerčík, farár z Viderníka.

O siedmej ráno slúžil slávnostnú sv. omšu dp. Ján Hattyar pre pútnikov svojich, o deviatej ale dp. Štefan Hattyar pre pútnikov okolia nášho. O desiatej kázal utešená kázeň o verši «Útočisko hriešnikov» dp. Jozef Hromada, farár z Hút v Liptove. Po poludní o tretej hodine kázal dp. Vojtašak, kaplán z Biacovec, o verši «Potenie zarmútených». Radosť bola v tomto chráme byť, keď po skončenej krásnej kázni zanôtil ľud marianskú pieseň plným hlasom. O siestej večer — jako iné roky — kázal nám dp. Štefan Hattyar. Jako iní kazatelia pokračovali v kázniach svojich o úcte marianskej, tak pokračoval tento kazateľ o hriechoch, ktorými Boh tak stašne obrázaný býva. Tak v roku predminulom kázal nám o pijanstve, minulý rok o smilstve, teraz ale o zlorečení najsvätejšieho mena Božieho, pred ktorým každé koleno sa zhýňa, predsa však tak hrozne potupované býva, a to nie od jazykov pohanských, ktorý toto najsvätejšie meno nepoznajú, ale od kresťanov katolíkov. Hrozne je na to pomysleť. Po tejto kázni išiel průvod pútnikov na Horu Matky Božskej,

pri ktorom průvode pútnici nazpät idúci držali v rukách rozžaté sviece, na čo pri tme bolo pekné podívanie. Průvod tento víta na Hore strelba z mažiarov a bengálske svetlá, čo všetkým shromaždeným pútnikom a celému okoliu oznamovalo z tohoto hradu posvätného velikosť dňa budúceho, pri ktorom nebeská Kráľovna naša tak slávne má byť pouctená.

Mnohí z pútnikov ztrávili túto noc na Hore pri speve a modlení.

Keď nám už zasvitlo slávnostné ráno, a nastal tento očakávaný deň, tu ešte za tmy všetok ľud bol na nohách a hrnul sa na svätú Horu, kde už o štvrtej hodine boli slúžené sv. omše, a kňazia vysluhovali ľudu sv. sviatosti. O ôsmej hodine bola zase kázeň na Hore o Marii, čo «Pomocníci kresťanoch», ktorú nám kázal kňaz biskupstva košického, dp. Ján Dobránsky, farár zo Širokého. V tú hodinu bola spievaná sv. omša v kostole farskom, po ktorej sa pohla na Horu veľkolepá processia,

(Dokončenie nasleduje.)

BESEDNICA.

Múdra rada ku ženbe.

Nakreslil Zaosek.

Ako starému mládencovi dosť sa mi už ľudia nadali: «do starých kokrhekov, do starých vrabcov a moja sestra Katuša ma aj starým psom titulovala, že som sa už mohol dávno oženiť, a na svete nepokúšať so všelijakým čarbaním.»

My starý mládenci ale obyčajne sa s tým vyhovárime, že ku ženbe máme ešte dosť času a keď sa zase čas k tomu pomínul, odpovieme, že je už i tak neskoro sa oženiť.

Konečne ale nátura sa nezatají, ona tiež neľúbi starých mládencov, a keď jej kto urobí násilnosť za mladý, ona potom z neho, ako zo starého spravý blázna, tak že sa taký starý mládenec na staré dni pojaší, a mnohý horším zostane od mládenca. Ačkoľvek aj Pán Boh nechce mať z Adama starého mládenca — Nemeč takého volá «Hageštol»-om — On sa chytro postaral o Evu, pomocnicu, aby po raji nie jeden ale dvaja prechádzali a spolu chválili Stvoriteľa.

Ako už mnohých starých mládencov — tak konečne aj mňa napadla tá vážna myšlienka, že je už raz čas, aby som sa oženil a dľa vôle Božej aj ja sebe pomocnicu života zákonným spôsobom vybladal, a nie viac so psom ale so ženou sa prechádzal. Tejto vážnej myšlienky som sa nijak nemohol zbaviť, práve tak ako staré panenky sa jej zbaviť nemôžu, ešte aj vo snách vidia, ako idú ovenčené na ruke mužského ku sobášu do kostola. A nejedna sa aj vrele a husto modlieva, aby ju tá myšlienka dajako neopustila.

Preto som ja za potrebnú vec držal, poradiť sa najprv pána farára, abych tak nepochodil zle, ako naša Katusa. — Starí vyžítí mládenci, alebo takí, ktorí z trhu zijú, to jest žiadnej domácnosti nemajú — ma dosť odhovárali abych to nerobil, že tak je lepšie žiť ako vždy za ušima počúvať štekanie ženy, krik detísk, a na staré dni ešte aj kolísať a pestovať a aj šnupať všelijaké zápachy nepekného držania malých detí v poduške. Ono sa mne z toho aj volačo pozdávalo, ale keď len tá pomocnica života od Pána Boha stvorená a odporúčaná mi nedala pokoja. Zmužil a osmelil som sa predsa len ísť na radu do fari.

Obliekol som si môj sviatočný, s olovenými gombíkami, špenzel, vzal nový — ešte na Teréziu na jarmoku v Sereďi kúpený — širák s pávovým perom, do rúčnika som si nalial voňavej ružovej a gombaliovej vôdky, vlasy a fúzy namastil a vysúkal s voňavou pomádou, ako to už my mládenci ľúbime robiť, keď zamýšľame sa ženiť, aby sme jeden druhému najprv zavoňali, lebo však to ty dobre vieš, že v stave manželskom nebudeme sa už viac voňavými vôdkami oblievať, ani pomádou mastiť — najviac keď žena začne raplúvať, obleje muža horúcou vodou ako — vraj — psa, a hodí ti v nedeľu kus potuchlého masla, by si hlavu sebe s ním namastil, keď ideš do kostola, a takáto maslová pomáda nie je veru noňavá — to ty dobre vieš.

Našeho súseda, keď mu žena hlavu namastí maslom, vždy ho jeho Tarkoš a Dunčo až po dvere kostola odprevádza, lebo si on tak po psovsky myslí, že gazda jeho nesie hrniec s maslom, a preto úfa sa, že mu niečo hodí sa z neho na fruštík. Avšak známo ti je, že sa to len za slobodna voňavými vecmi mastia, polievajú a posývajú, lebo v stave manželskom musia na iné vône privykáť, obzvlášte na vôňu bielej ľalije, ktorú nevinné nemluvniatka deti okolo seba rozširujú a preto môj ujeo običajne nie ružovou a rezetkovou vôňou, ale in natura kolieskovou vôňou mi zavoniaval, a táto vôňa koliesková je aj štátom milšia, nežli vôňa starých slobodných mládenčov, lebo štáty potrebujú vojakov, a starý mládenec slobodný ku tomu riadnym zákonným spôsobom neprispieje nič a preto aj slušno je, že platí vojanskú taxu. A k tomu ešte ako ľudia hovoria — a zvlášte kišasoňky — že každý starý mládenec smrdí capinou, a toto ma najviac mrzí, a že ku vojsku preto neberú starých mládenčov — lebo tam capinu netrpia, tam len hovädzinu ľúbia, ktorá zápachu nemá. — Toto pre nás starých mládenčov je haňba a preto aj zväčša starí, oškľbaní a vyžítí mládenci sa radšej oženia.

Ja takto už vystrojený, vymastený vkročil som do izby pána farára, žebych sa s ním v tak vážnej a dôležitej veci, aká je manželstvo, medzi štyrma očima povyprával a poradil. Pán farár už po mojej vôni — nie capovej — ale pomádovej a voňavej vôdke uhádol, čo zamýšľam, lebo keď príjdu mladoženici ku zápisu ohlások, vždy má plnú izbu vône a to všelijakej, na čo sa vždy pajedí a hovorí, že však žiaden nehnije, načo sa mastiť voňavými babraninami; Boh človeka od náture neurobil

voňavého — človek má len umrlčí zápach po smrti, lebo keď by bol chcel Stvoriteľ mať človeka voňavého, by mu bol iste na spodku chrbtovej kosti zavesil mešťok s pižmou, ako to pižmový jeleň nosí.

Pán farár zbadal na mne, že som zarazený, lebo som sa haňbil ako školské chlapčisko, keď nevie lekcii, a len som v rukách obracal môj širák ako hrnčiar misu, a prv, nežli som prvé slovo prehovoril, poškrabal som sa za uchom, ako to my dedičania máme vo zvyku, za čo nás aj v meste vysmieľajú, že čo nemôžeme s jazykom, to potom z poza uší vyškrabujeme.

Pán farár vidiac môj zmätok, predbehol sa s otázkou aby mi pomohol von z konopí a osloví ma:

— No, Zaosku, čo mi dobrého nesiete, alebo zvestujete? Čím vám môžem poslúžiť? — a ponúkol ma so stoličkou, aby som si sadol.

Ja som si len na jeden roh sadol, neopovážil som sa celé miesto na nej zaujať, ako taký bojzlivý dedičan, na čo pán farár povedal:

— Nože si lepšie sadnite, aby ste sa hore nohama neprehodil, a tým širákom už toľko netočte sem a tam ako tokár kolesom, veď i tak z neho nevydreksľujete pre seba ženu.

Skoro som od haňby zhorel a kašľal som, bárs sa mi ani nechcelo.

— Nože sa osmelte, však ste už nie osemnásťročný chlapec hanblivý, dľa vône už i tak badám, že chcete mať pomocnicu života, no len von s tým.

— Pán farár! ja mienim...

— Čo mienite?

— Ja mienim... vidíte, keď človek je len tak samotný pri tom gazdašágu, samotný sa musí po ľudoch obzerať, a človek sám všade veru nemôže byť.

Pán farár sa len po izbe prechádzal a len vždy von oknom pozeral a hovoril:

— Zaosku, nuž čože vám mám poradiť?

— Ja myslím, velebný otče, žeby bolo najlepšie, keď... keď...

— No, čo keď? — pýtal sa pán farár.

— Keď by sa ja oženil, vtedy by sme boli predsa dvaja, aj by sme viedli lepšie dozorstvo nad gazdašágom, lebo cudzí ľudia sú len cudzí a nespoľahliví, však ráčite vedieť, že každé hrable len ku sebe hrabú.

Pán farár ako by bol o mne rozmýšľal, prechádzal sa ďalej, až konečne odvetil:

— Zaosku, veru vy máte pravdu.

— Ich milosť! Keď si ale tak pomyslí, že taká žena môže byť horšia od slúžky a môže mať ostrý jazyk, ako pitvačí nôž a vybrúsenú hubu! Vtedy je hneď v dome peklo a zmätok babylonskej väže, a taká žena potom tak upichá s tým žihadlovým jazykom, žeby sa človek radšej videl na hrade visieť.

— No, Zaosku! — odpovedal pán farár — to sa zaiste nemusíte ženiť, a budete mať v dome svätý pokoj a ticho, čo človek najradšej ľúbi v dome, lebo nepokoj v dome vyženie mnohého von do krčmy, a z krčmy zase sa len nepokoj do domu donesie.

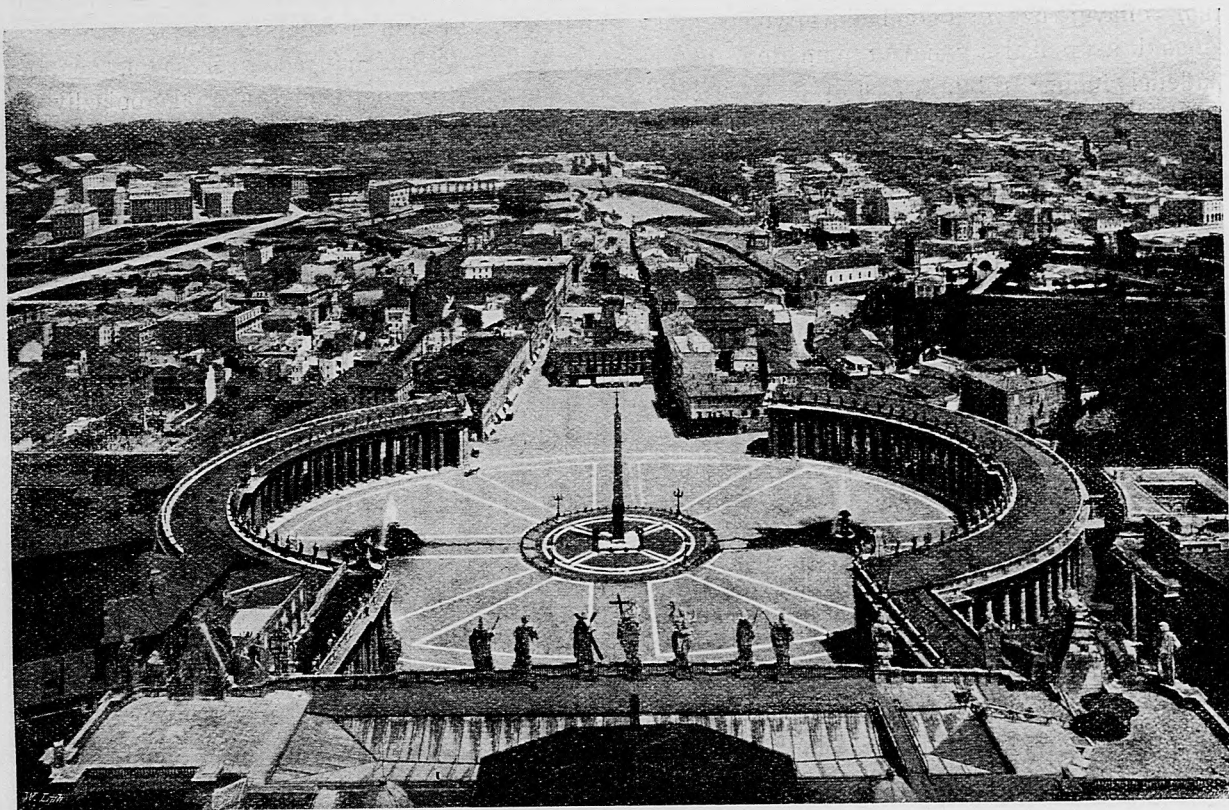
— Nuž ale, velebný pane! keď slobodný človek samotný sedí vždy len doma a nemá žiadneho, s ktorým by sa tak dôverne, úprimne a srdečne mohol povyprávať a jedno-druhé sebe úprimne medzi štyrma očima sdeliť, lebo cudzí človek je len nespoľahlivý, hneď aj z domu klebety vynáša a do domu donáša a robí mrzutosti medzi susedom!

— Zaosku! — poznamenal pán farár — to máte tiež pravdu, to by ste nespravil zle, keď by ste sa oženil, lebo vtedy by ste už mal s kým sa srdečne, dôverne a úprimne poshovárať, a mnoho sebe sdeliť, o čom iní vedieť nemusia.

— Nuž ale, velebný otče, keď človek sebe tú vec

spravil, keď by ste sa oženil, lebo dobrá žena je v dome veľké požehnanie, a ona vie na zemi aj raj spraviť.

— Velebný pane, kde že sa ale najde taká dobrá žena? Človek nemôže do vnútra žene pozrieť, často sa taká osoba potom ináč ukáže, ako sa ukázala za slobodna. I ten môj vrstovník Jano Vrzúkal, nožíkár moravský, vzal si jednu panenku z dolného konca dediny, tkadlecovú dcéru Bibiánu, ktorá ako panenka ani hubu nevedela otvoriť, chodila so sklopenými očami, na mládenca ani nekukla, pod vencom išla ku sobášu, a o dva mesiace mala krstiny aj úvod, čo dľa kalendára malo padnúť v deviatom mesiaci okolo mládatok, a k tomu sa jej ústa tak otvorili, že sa jej muž Vrzúkal nalakal a

Námestie kostola Sv. Petra.

dobre rozmyslí, ako ľahko sa stať môže, že potom nenaľže na takú zlú bestiu ženu, čo potom ten muž len vytrpí pri takej zlej harpii, to sa ani povedať nedá. Tam hen môj švager, Juro Bezloja, čo len ten vytrpí od tej našej Katuše, ktorá — keď ju napadne hnev — ani mu obeda nenavará, aj mu celý deň nadáva.

— Zaosku — hovoril farár — to máte veru celkom svätú pravdu, život so zlou ženou je opravdové mučedníctvo, je peklo, kde lucifer šafári, a vtedy je lepšie, keď sa neoženíte a slobodným od trápenia a od takej ženy zostanete.

— Ich milosť, veď sa aj dobré ženy nájdu, tu majú príklad, náš sused Vendelín Slaboklby dobre natrafil, aj Izidor Škulavý sa nemôže ponosovať. Keď by to človek len vedel, že natrafi a dostane dobrú ženu.

— Vtedy, Zaosku — odvetil farár — by ste múdre

uprskol na Moravu, a druhý raz sa oženil nemôže — a teraz tam oplakáva svoju staromládeneckú slobodu. Ba ako počúvam, že ho nevesta ešte aj ubila s topánkou a tak mu na slabine ublížila, že leží v špitáli veľko-mezeříčskom.

— Hej, Zaosku — poznamenal pán farár — nechajte to vy s tou ženbou tak, lebo máte celkom pravdu, že pri takej žene žiť, je veľké nešťastie pre človeka.

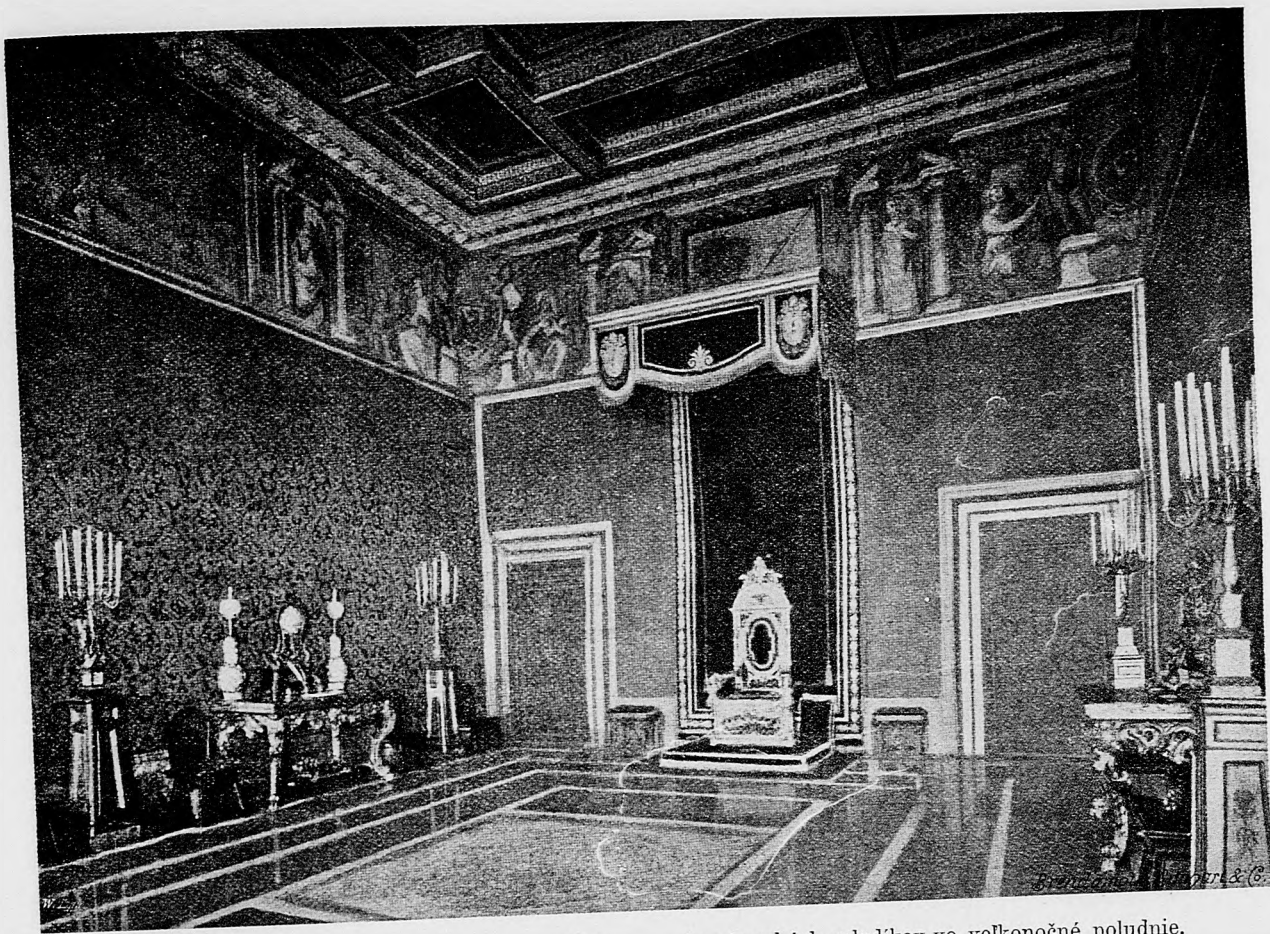
— Ich milosť! často si ja myslím, že prečo a začo pracuje človek? Obzľášte vtedy, keď sa trápi a zdiera pre cudzích a na cudzích ľuďoch, tak že napokon ztratí vôľu aj chuť ku práci.

— To máte docela čiro-čistú pravdu, Zaosku! — odpovedal farár — zaopatríte si voľáku dobrú ženu a Boh požehná váš dom dietkami, a v nich veľkú pomoc a podporu najдете.

— Otče! čo potom ale robiť, keď sa deti nevydaria, lež na staré dni len trápia rodičov, aby sa im na všetko podpísali, a keď sa im podpíšu, potom ich trápia, von vyhánajú svojich starých rodičov, a nechcú ich krehkosti znášať. Hen náš starý slepý gajdoš Jozef Vlasatý podpísal svojim synom chalútku aj jedno kapustnisko, že bude mať na staré dni u synov odpočinok. Keď im podpísal, oni s ním už teraz ani pri stole sedieť nechcú, že má — vraj — vždy slzavé očné jamky, že mu z úst sliny tečú, že je hluchý, musia vždy kričať a že strašlivo kašle, tak preto vždy sedí za pecou a z dreveného vahana

ani len tej vody nepodajú. To len dobrá žena vie zo srdca a z duše chorého muža svedomito, bez zisku, opatrovať.

— Zaosku, to máte celkom pravdu, aj dobre ale aj múdre hovoríte — odpovedal farár. — Na toto je ženba veľmi dobrá! Vidíte, ja som bol len raz chorý, a už si domáci mysleli, že do večera už musím zomrieť, a preto aj moja gazdiná hneď začala do susedov vyvlačovať všetličo, tak že ma opatrovať ani času nemala, čo toľko vyvlačovala so slúžkami so špajzu, z povale, z izieb a ešte z chlievov.

Privátne oddelenie Sv. Otca, v ktorom prijal processiu uhorských mladíkov vo veľkonočné poludnie.

musí jesť večítú kašu. On sa mi raz žaloval, že dokiaľ boly jeho deti malé, jiedly mu chlieb, teraz keď už vyrástly jiedia mu srdce; za mladšieho veku som ich živil z mojich gajdov, teraz keď už nemám sili stiskať gajdy, hrešia mi, že čo si nejdem zarábať, čo nezomrem a pokúšam na svete; však si život vziať len nemôžem, keď ma Boh v takom kríži udržuje, a rád bych veru už ležal pod zamou — odpovedal som. — Ja so strachom na to myslím, až by sa mi tak deti nevydarily.

— Zaosku! celkom múdre hovoríte a máte pravdu, zostaňte vy len slobodným — odpovedal farár.

— Ich milosť! mne by naposledy ani tak nešlo o to požehnanie v dietkach, však chudobní, a potom takí manželia, ktorí sa bájajú, najviac v dietkach bývajú požehnaní, ale to je to najhoršie, keď človek onemocnie a musí sa na cudzích ľudí sveriť, ktorí za darmo človekovi

— No, velebný pane! Keď by to ja všetko tak dôkladne vedel, že ako je dobrú ženu najst? To je fažká vec! A čerta v dome nechcem.

— Zaosku! — povedal farár — keď vy takú dobrú ženu najst nemôžete, tak vtedy zostaňte radšej len slobodným!

Už som bol netrpezlivý a hovoril som:

— Ale, otče duchovný, čože vlastne mám robiť? Vy ustavične hovoríte len «áno» a «nie»! Ja bych predsa rád mal a počul vašu radu...

Pán farár sa len ešte vždy prechádzal po izbe a odrazu pristúpi ku mne a dôverne mi položil svoju ruku na plecía a hovorí mi:

— Zaosku! urobte si čo chcete, lebo do svadobných záležitostí sa miešať je najhlúpejšia vec, ktorú len kto spraviť môže, a k tomu je to aj najnevďačnejšia vec.

Nech si každý sám spraví čo chce, aspoň nebude na nikoho hrešiť, keď mu vec zle vypadne.

Poneváž som ja ale veľmi dobre porozumel slovám pána farára, som si vec rozmyslel a uzavrel som i naďalej starým mládencom zostať, lebo v terajších lakomých a nenábožných časoch, kde nie ženy, ale kravy, peniaze a pôžitky len hľadajú, je lepšie zostať slobodným — nie síce každému ale len niektorým — lebo každý by miesto ženy nechcel prebývať s kravou v stave manželskom.

Ani som ešte neobanoval, že som slobodným zostal, ako obanoval ten nožíkár v tom špitáli, že sa oženil, ktorého ja veru ľutujem, a žeby ako starý mládenec capinou smrdel, proti tomu protestujem, proti čomu ženáč protestovať nemôže, keď mu starí mládenci povedia, že smrdí kolískovinou alebo od skysnutých cumlíkov.

CHÝRNIK.

Číslica 3 v živote pápeža Leva XIII. Narodil sa dňa 3. marca, kardinálom stal sa roku 1853, za pápeža vyvolili ho v deň 13. po smrti jeho predchodcu, bol 13., ktorý prijal meno Lev, dňa 3. v 3. mesiaci roku 1903 doplnil 93 rok svojho života, umrel roku 1903 a bol 3. pápež, čo dosiahol taký vysoký vek.

Najstarší pápežovia. Svätý Otec Lev XIII. bol medzi 263 pápežmi čo do veku tretí. Najvyššieho veku dosiahol pápež Agathon 107 rokov, po ňom Gregor IX. 99 rokov. Vo Vatikáne vraj často si želávali, aby Lev XIII. dožil sa rokov Gregora IX. a na to vraj Lev XIII. odpovedal: «A prečo nie radšej rokov Agathonových?!»

Anarchisti proti nemeckému cisárovi. Z Londýna došli zprávy, že americkí anarchisti chceli spáchať v Koppenhage proti cisárovi Vilhelmovi útok, počas návštevy u kráľa Oskára.

Krestanský sociálny naukobeh krajinskej uhorskej jednoty katolíckych spolkov bude v Budapešti dňa 17., 18. a 19. augusta t. r. druhý sociálny naukobeh, na ktorom budú držať prednášky najvýtečnejší krestanskí sociológovia o tých najdôležitejších predmetoch otázky sociálnej. Katolícki učitelia, ktorí prídu na naukobeh, „dostanú počas naukobehu zdarma byt a zaopatrenie.“

Rakóczovská výstava v Košiciach odbývala sa dňa 26. júla. V ten deň zahájili výstavku usporiadanú z pamiatok poťahujúcich sa na Franca Rakóczyho II. a jeho dobu. Na slávnosti bolo viac kraj. vyslancov pod ved. grófa A. Apponyiho a a Gáb. Daniela.

Ministri na Považí. Minister kupectva dr. Ludvík Lang a minister orby dr. Ignác Darányi boli po tieto dni obzreť si výstavku. Medzi tým obzreli si ministri na viac miestach aj té škody zapríčinené povodňou, ktoré už z väčšej čiastky tak nevidieť, ale predsa ešte kde tu nachodia sa stopy veľkej povodne. Na zahájenia priemyselnej výstavy v Žiline, ktoré sa bude dňa 1. augusta od-bavovať prídu zas vyšspomenutí ministri.

Oheň. Po tieto dni zhorela v Smolniku (Spiš) fabrika na plechový, kovový a lakový tovar. Mnohé mašiny a mnoho tovaru sa znivočilo. Škoda je veľmi veľká ale na šťastie bolo všetko zabezpečené.

Passy do Ameriky. V mesiaci máji roku 1903 v Uhorsku vydali 6846 passov do Ameriky. V máji roku 1899 vydali ich len 2060, roku 1900 3581, roku 1901 3237, roku 1902 3908. Od 1. januára do 31. mája 1903 vydali do Ameriky 28.947 passov: v tom istom čase roku 1902 len o málo menej, totiž 28.837. Ale roku 1899 od 1. januára do 31. mája vydali v Uhorsku pre Ameriku ešte len 10.059 passov.

Neverná poštárka. V malo-kikkelovskej stolici uväznili poštárku Jozefínu Holmenovú. Defrandovaln 500 K. a popáchala ešte aj iné hriechy.

Mrcha žena, pijak muž. Sdelili sme, že v Malej Pešti Imrich Katona zavraždil svoju ženu. Závedené vyšetrovanie zistilo medzi inými toto: Imrichová Katonová kupčila s kurencami a z tohto obchodu mala také pekné dôchodky, že pomáľy kúpila si v Malej Pešti tri domy. Muž pomáľal jej pri dovážaní kurenec a za istý čas spokojne žili spolu. Mali dvoje dievčat. V posledných časoch — hovorí Imrich Katona — žena začala viesť výstupný život, následkom čoho muž dal sa piť a tak v dome nastaly veľké nespáry, ktorých koniec bol, že pijak muž ženu zabil.

Obete besnoty. V Lublani páter Sojer, ktorého ešte m. r. bol vo františkanskom kostole pokúšal besný pes, tieto dni dostal veľkú horúčku a onedlho začal zúriť. Nešťastný reholník po tieto dni za veľkých múk zomrel. — Z Temešváru oznamujú tiež podobný prípad. V obci Sv. Ondreji krémára Granca Schilda tiež pokúšal besný pes. Na nešťastnom človekovi teraz vypukla šíalenosť. Začal zúriť a svoju ženu popichal jedným kuchyňským nožom. Rany ženy sú smrteľné.

Veľké nešťastie na manévroch. V Trebinji leziaci 12. peší pluk, ktorého mužstvo rekrutuje sa zväčša zo stolice komárňanskej, 20. t. m. na okolí mestečka Bileka v Hercegovine robil manévry, pri ktorých prišli o život nasledujúci: Anton Horváth, Gustáv Gajdoš, Imrich Hovička, Jozef Pecer, Ján Kassa, Ján Palka, Juraj Roduha, Michal Pavlovič, Michal Baumann, Gustáv Hladký, Ján Vilheim, Ján Kaszás, Michal Buday, Andrej Zelenák a Jozef Uhrík. Generál radil veliteľovi pluku, aby držali odpočinok, čo však podplukovník Grünzweig neprijal a tak sa udalo potom nešťastie. Z unovaného mužstva od Bileku na tri kilometre polovica pluku skoro 400 mužov od hroznej horúčosti klesla na zem, deväť ľudí zomrelo na úpal hneď vedľa cesty, pätnásť vojakov ale v omdlenom stave odniesli do nemocnice, kde šestoria za ukrutných boľastí o krátky čas skonali. Štyria vojaci sa ztratili. Pätnásť mŕtvých pochovali v utorok do spoločného hrobu. Hrozný osud vojakov učinil na mužstvo, ako aj na dôstojníkov strašný dojem. Všeobecne má sa za to, že dlhé manévry neboly by vyžadovaly za obeť tolko ľudských životov, keby mužstvu boli dali po manévroch len trochu odpočinuť.

V **spišských Batizovcích** dňa 13. júla nového notára volili a síce v osobe Karola Seyfried.

Divé svine. Okolo spišskej Uloži sa divé svine veľmi zmnožili a na rolách zvláštne v grulách veľkú škodu robia. Aj v Richvalde sa žalujú ľudia, že im divé svine veľmi rijú zemiaky. Aby tých divokov odstrašili, celú noc oheň pália a trúbia.

Smrtné nešťastie potkalo v tieto dni v hrabušíckej pile (Spiš) 13ročného chlapca Štefana Slobinovsky. Pri robote ho jeden remeň chytil a viac razy k zemi hodil. Pri čom tak veľké rany utrpel, že ešte tam musel skončiť svoj mladý život.

Už je po licenci. N. N. sdeľuje nám nasledovne: V Liskovej, ako sme to v jednom našom čísle pripomenuli, dostal malokupec, Jozef Škobla licenciou na vypredávania nápojov v zatvorených fľašách. Tamejší krémár Dávid Hoffmann celý aparat pohýbal, aby mu ju odobrali. Deputácia bola v Budapešti, sám ablegát u ministra, konečne chytili sa toho najistejšieho dôvodu, že je *panzláv* a teraz mu vezmú licenciou. Smutno je to, keď kresťan, aby v našej vlasti licenciou dostať mohol, nútený je židom zostať, lebo na žida nikto nepovie, že je *panzláv*, tí sú u našich liberálov za najlepších vlastencov zapísaní. Jako počuť liskovania nedajú túto vec takto zaspáť, lež budú zas žiadať od ministra, aby im poslal financa nápoje do Liskovej predávať. Tých ľudí len to zbadali, že ako majú dve licence, starý krémár lepšie nápoje meria, a krajšie, vlúdnejšie s nimi zachádza.

Moc židov. V Uhorsku je 864.000 čili 4.9% celého obyvateľstva židov, z ktorých sa 609.000 za Maďarov priznáva. V Uhorsku vychodí 1000 novín, z ktorých je 835 čili 83.5% židovských. V Pešti je 35 politických denníkov, z ktorých sú len 2 kresťanské, u 9-tich je síce osobníctvo viac kresťanské, ale majiteľmi sú židia, a 24 sú rozhodne židovské. Z 22 peštianskych politických týždenníkov 3 sú kresťanské, 7 je zpolovice kresť., 11 celkom židovské. Z 39 nepolitických týždenníkov 3 sú kresťanské, ostatné sú židovské. Z 15 humoristických časopisov je len jeden jediný kresťanský. V Pešti pri meste je 200 virilistov, z týchto 68% sú židia (136): v Pešti je každý druhý dom židovský (obyčajne sa ale berie, že len každý tretí je kresťanský). — Pripomíname, že v Oravskej stolici — čistá Slovač — zo všetkých krémárov sú len 2, slovom dvaja kresťania.

Spolky miernosti — zakázané! Z Kluže oznamujú, že tam v jednej obci založili si spolok miernosti a stanovky predložili ministerstvu. A čo sa stalo? Minister

vnútra spolok zakázal, lebo že taký spolok nemožno dovoliť, ktorého snaha smeruje na umenšenie dôchodkov štátu!!! Teda nech hynie ľud, keď len štát má na čas z toho príjem!

Púť do Lurdu a Paray-le-Morialu, v jubilárnom roku pápeža Leva XIII-ho 1903.

Z viac strán mňa požiadali bych aj toho roku viedol nábožnú púť do Lurdu.

Odhodlal som sa tedy k tomu, že povediem púť nasledovne:

Odchod zo Šaštína **27-ho augusta**, návrat **11-ho septembra**.

Smer cestovania: Viedeň, Innsbruck, Bucks, Einsiedeln (zástav), Arth, Luzeva, Bern, Ženeva, Macon, Paray-le-Monial (zástavka), Lyon, Tarascon, Clette, Toelouse, Lurd (4 dni a 4 noci), Tarb, Clette, Lyon (zástavka), Ženeva, Curych (zástavka), Buchs, Innsbruck, Viedeň.

Ceny pre pútnikov: I. trieda 470 korún; II. trieda 350 korún; III. trieda 210 korún.

V cenách týchto je zahrnuté:

1. Cesta z Prešporka a naspák.
2. Celé zaopatrenie na zástavkách a v Lurde.
3. Bývanie a dovoz k železnici a od železnice.

Prihlášky prijíma duchovný vodca *Jozef Škarda*, prepoš a dekan-farár v Šaštíne (Sasvár, Nyitra megye) do 1. augusta, ktorý na žiadosť obširnejší program pošle. — Ku prihlasu pripojiť treba 20 korún, ostatné do 15-ho augusta. — Prosím o čím rýchlejšie prihlásenie.

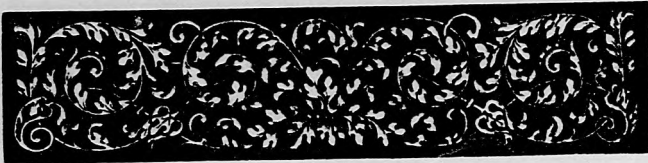
Sláva nepoškvrnenej blahoslavenej P. Marie!
Sláva božskému Srdcu Ježišovému!

Jozef Škarda, prepoš a dekan-farár.

Spoločná púť do Lurdu. Dňa 4. októbra, to jest vo sviatok Svätého Ruženca pohne sa krajinská púť na milostné miesto blahoslavenej Panny Marie, do Lurdu. Duchovný vodca: velebný pán *Ján Simonsics*, farár, *Szoblahó* (Trencsénm.). — Odchodí dňa 25. septembra a nazpät prijde dňa 10. októbra. — *Smer cestovania:* Budapest, Fiume — Velence — *Milano*, Genua — Nizza — *Marseille* — Toulouse — *Lourdes* — Tarbes-Clette — *Genoa* — *Milano* — *Pádva* — Velence — Fiume — Budapest. — *Ceny pre pútnikov:* I. trieda 490 korún, II. trieda 370 korún, III. trieda 210 korún s najlepším osem dňovým zaopatrením, III. trieda bez zaopatrenia 190 korún. — Processia zabaví sa po jednom dni na týchto miestach: *Milano*, *Marseille*, *Genoa*, *Pádva*. V Lurde pobudne ale za štyri dni. — S vysvetlením a programom vďačne poslúžia: velebný pán *Ján Simonsics*, farár, *Szoblahó* (Trencsénm.) a pán *Ján Beszedits*. Budapest, VIII., Práter-u. 65. I., 16.

Kto na svoj majetok

záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku **«Kisbirtokosok Országos földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom).** Tento ústav dáva tak malú ako veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno a malo-hospodárom. Pre toto požičku už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platíť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho farchách. Predošlých veriteľov tento ústav z tohto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33 $\frac{1}{2}$, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po-bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4 $\frac{1}{2}$ %-tovej požičky bez všetkého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

DOPISY.

Lutiša.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Veľavážený Pán Redaktor!

Ráče byť tak láskavy, týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Krešťane» uverejniť.

Čo bude?

V minulých dňoch rozhnevaný Pán Boh tohto roku znovu dopustil zas na nás hrozné chvíle — prvá bola v apríli veľkými sňahmi — a teraz dlhotrvajúcyma dážďmi, ktoré nesčíselné škody po krajine narobily. Krásna príroda, ktorá tak veľkou nádejou naplňovala srdco gazdu, veľkou vodou zaliatá stone od veľkých prívalov, a smutný obraz ukazuje zničenia tohto ročnej úrody po mnohých roľiach. Žiaľ obklúčil srdco gazdovo, keď vidiac nádej svoju sklamanú . . .

Čo teraz? takto asi zamýšľa oškodený gazda . . . Odkiaľ hľadať pomoc? . . . Ľudia bezbožný, hrešia ďalej, jako keď by sa ani nič nebolo prihodilo, nechcú zbadat hnev Boží, bo oni bez Boha žijú, nevšimnú si hrozné tieto udalosti. A však predsa Boh sebou pohrdat nedá, ale ukáže všemohúcnosť svoju keď sa jemu líbi!

Kde že je vaša moc vy múdri neznajbohovia? vy od viery odpadli mudrlanti? Ukážte silu a zastavte takéto nehody vy židovský socialisti, vy, ktorí deň po deň proti Bohu, proti náboženstvu, proti cirkve hromžíte! Ukážte múdrosť a moc vašu! Rozkážte, aby nepršalo, zastavte vetry, prievaly, povodeň a iné pohromy: jako búrky, ladovec, však už dosť strašíte mračná strielaným. Rozkážte slnku, aby svietilo vám, kedy vy chcete . . . ale hľa tu vám prestáva rozum účinkovať, tu neviete sa hnúť, lebo ani človek tej moci nemá. Len Boh má moc všetko jedným slovom utíšiť a všetko uspokojit.

Ľudia majte sa teda na pozore, neočúvajte zlé rady všeliakých buričov a neznabohov, lebo týchto reči sú jedovaté, a človeka otravujúce: teda pomoc priniesť nemôžu.

Len Boh, ktorý sa stará o nás, bo od neho máme život, zdravie, pokrm, nápoj a všetky telesné a dušovné dary. Uňho teda hľadáme pomoc v súženiach našich. Že Boh dopúšťa na nás tresty, uznajme, že sme to zaslúžily — veď je strach pomysleť, čo sa vo svete robí. Čítal som jedon list, od jednoho nábožného muža, ktorý takto píše: «Krešťania strašno upádajú vo viere, nadovšetko pospolitý ľud, ktorý zdá sa byť na oko nábožný, v srdci ale je skazený. Prostrednia trieda a remeselníci s Bohom pohrdá a prikazi nezachováva, nedele a sviatky nesvätí, ba viac hreší, jako predtým. Na miesto aby do kostola chočil a tam sa skrúšene modlil, slovo Božie slyšal, dľa

toho sa držal: zaoberá sa od diabla podvedenými nemilými vecmi. Chodia na schôdzky protikrešťanské, kde ništ dobrého neočujú, ba čo viac jedom otrovený lepšie ako druhý kazia druhých rodiny krešťanské pokoj a svornosť. Ľudia povšimnite si tieto slová a rozmyslite si, či sa Boh nemá prečo hnevať a nás trestať? *Jano z budy.*

Z prievádzkeho okresu.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o laskavé uverejnenie týchto riadkov v našom obľúbenom «Krešťane».

Na všetky strany čuť, že majú byť nové volby ablegátske. No, my tu v prievádzkeho okrese so spokojnou myslou čakáme ich, lebo však prichystaní sme k boju. Jeho výsledok len víťazstvo môže byť. Neni možné, že by tu iný zvíťazil, ako ľudák, čo by sa liberanti čas kor-tešačky na framfor zodraly. My tak sme sa srastly s ľudovou stranou, že čo by sa čo robilo, nik nás neodvede od nej. Oh, my dobre poznáme liberantov. Teraz síce tichý sú, ukazujú nám priateľskú tvár, ale vieme, aké srdce kryje jejich koža. Mohly by veru čušať. Aj nedávno to cigánili a s tým nás vábili, že vraj ľudová strana spojila sa s liberálnou, ako keby sme uverili takéto spro-stosti. My sme neni obuchom udretí, nás liberanti ne-oklamu. Posilnili nás vo viere našej aj náš pán ablegát dr. *Ernszt*, keď nedávno chodili po okrese. Dobré nás poučili otom, čo robia liberáli v krajinskom dome.

Pýtam sa, čo tu vyvedie tých pár kazárov liberálnych oproti nám ľudákom, ktorí sme ako jedna reťaz? Iný ne-drží s nimi. Keď chcú dostať sedliaka alebo remeselníka, musia ho napájať alebo zakúpiť. Ale aj takýchto oplanov málo sa najde v okrese. Najviac ich je v Koši, v Tužine a v Gajdli. No, ale čo stoja takí ľudia? Ja by sa veru haňbil s takýmito votizovať. Človek aby chránil statočnosť, lebo kto nemá jej, kto nefahá ta, kde ho presved-čenie vedie, kto sa dá odstrašiť od všeliakých vagabun-dov, ktorí pred volbou potľkajú sa po dedinách: ten nech ujde svetom, lebo hoden je potupy.

U nás liberanti nemajú čo hľadať. My za najväčšie huncútstvo držíme celý liberalizmus aj s tým kto ho vymyslel. V našom čase, keď upáda náboženstvo, spravedlivosť, hospodárstvo, priemysel, láska ku blížnemu, keď národ oči vidome hyne práve pre liberalizmus: kto by bol takým naničhodníkom, že by sa pripojil ku kazárom, a pomáhal im prenasledovať, potupovať krešťanstvo a nivočiť krajinu. Poriadny krešťan neni na to súci, len tí ktorým milšie je pálenie, ako povíšenie krešťanstva a spása národa.

Ja by rád vedel, kto sa opováži v našom okrese vy-stúpit z tej chýrnej liberálnej strany. Ozaj musí byť vy-bijaný liberat, lebo my veru obzreme ho poriadne, a opýtame sa ho, čo tu hľadá na cudzom smetisku, kto ho volal a s kým mieni zvíťazit? Musí nám povedať, čo je vlastne liberalizmus, a ku ktorému patrí on? Čo dobrého získal pre krajinu liberalizmus? Aké zákony uviedol, ktoré slúžili by k prospechu sedliakov a remeselníkov?

Prečo dáva tak veľkú vládu kazárom a frajmaurerom, pre ktorú kresťania utekajú do Ameriky. Prečo utlačuje kresťanstvo? Prečo len jedna t. j. vládna strana chce panovať v krajine na večná veky, a aby udržala panovanie, paholci jej (všeliaki korteši pánski) dovoľia si té najšpatnejšie kúsky, a nik nepokutuje ich za to? Prečo nedá práva občanom ten liberalizmus, ktorý zakorenil sa u nás na zkázu národa? Prečo pomáha socialistom, týmto divochom pohanským, ktorí všetko chcú snivočiť, čo je kresťanské? Prečo dvíha vláda porcie a žiada viac vojaska, keď aj tak znášame veľké tarchy, a nevidíme, že by čo dobrého previedly zane pre národ? Veru toto sa opýtame liberálneho kandidáta, jak opováži sa vystúpiť v okrese našom. Ale nemyslím, lebo že prepadne, že hanebne suteká odľalto nočnú hodinu, to je isté, lebo však ľudáci sme všetci a kresťania verní. Hnuší sa nám liberalizmus, lebo však mater jeho, ktorá ho splodila, nemala ani viery, ani studu, ani statočnosti, ani milosrdenstva, aspoň o tom svedčia všetky huncútstva, ktoré previedli v krajine v mene liberalizmu. U nás je liberalizmus od dávna pochovaný, nik ho nezkriesi. Preto čakáme volby tak spokojne.

Vizývam vás bratia celého okresu prievádzkeho, chystajte sa do boja. Musíme usmrtiť ten liberalizmus, ktorý opováži sa snáť aj u nás nestudnú zástavu svoju ukázať. Ani jeden nech nemešká z vás či je volič či nie! Každý musí pomáhať! Veď ste vy vychýrení korteši! S vami v každom okrese by zvíťazila ľudová strana. Slávou venčili zástavu našu; obdivovali a žehnali nás všetci ľudáci po krajine, čo hrdinov kresťanstva, musíme teda udržať statočnosť a povestný chýr! Náš príklad povzbudil tisíce občanov, aby bojovali za víťazstvo kresťanstva. Dajme im aj teraz dobrý príklad, nech sú aj oni takí oduševnení, a na všetky obety súci ľudáci akí sme aj my. V okrese našom len ľudový kandidát obsiahne dôveru našu a s ňou väčšinu. Nás je tak veľký tábor; oduševnenosť naša tak nekonečná je; láska braterská tak silná je medzi nami: že protivníci ani sa len neopovážia postaviť kandidáta. Tak sa patrí! Kde sú kresťania vo väčšine, tam nemajú čo hľadať liberanti, lebo sú služebníci kazárov. Kto je poriadny kresťan, a kto chce poistiť budúcnosť národa: ten s nami drží. Oplanov a zradcov nepotrebujeme.

O to sa jedná: či má panovať v krajine kresťanstvo, ktoré založil sv. Štefan prvý kráľ náš, a či židovčina a frajmaurerstvo? Či sloboda a či otroctvo?

My sme za kríž, za slobodu a za spásu národa!

Kto je dobrý kresťan, s nami drží.

Nech žijú ľudáci a ľudácky okresu prievádzkeho!

Štefan Jahoda.

Z Bobrova.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Ráďte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Krešťane».

Každý sa s tým chváli s čím sa môže a žaluje sa

nad tým, čo ho bolí, a preto keď o našom mestečku chcem pár riadkov napísať, najsamprv zrak môj padá mi na náš chrám Boží a na našu krásnu kalváriu na hore jež je kaplnka k úcte nebevzatia Panny Marie.

U roku 1895. v jaseňi boli sme ohňom navštívení, a ačpráve oheň ani nebol tak veľký — hrozný je on vždy, predsa Pán Boh dopustil, že nám strecha na kostole zhorela a zvony sa nám rozlialy. Keď sa v takom biednom položení nachádzal náš chrám Boží, vtedy sme len vedeli, čo máme hľadať zvlášť v príbytkoch posvätných, jakú pomoc, jakú útechu v našich tak duševných jako v telesných biedach.

Nastali jako obyčajne v pozdnom jaseňi dážde, a kostol nemožno bolo dostať pod strechu, prečo? preto ctení čitatelia nášho «Krešťana», lebo náš kostol i s farou patrí fondu katolíckemu, ktorý žiaľ Bohu, neopatrujeme podľa pravdy my sami katolíci, ale vláda, ktorá je teraz ešte väčší žiaľ pre nás liberálna a jako taká, jako sme viackrát zkusili, ku katolíkom nie veľmi dobroprajná.

Kým páni inžinieri plán spravili, kým to vyššie úrady potvrdili, dážď neprestal pršať, kostol sa začal pukať, povala a steny v kostole dostávali zelenú pleseň, kým prikryli kostol s provisorným dachom. V roku 1896. konečne dohotovili celú opravu, ale žiaľ, okrasa našej väži už sa neprinavrátila, naše bane starodávne väzové skasirovali, lebo naša vysoká liberálna vláda nedopriala nám len obyčajnú väžičku. Hja, veď viete, že oni pri kostolách, školách gazdujú, kde ale treba dajakej veľkej židovskej firme k. pr, paroplavebnej «Adrii» vo Fiume, o ktorej záležitosti náš ľudový vyslanec p. Št. Rakovszky nám oči otvoril, alebo peštianskej obchodnej banke pri odpredaji soli, dajaké výhody poskytnúť, vtedy sa negazduje, vtedy sa tým vrecka naplnia a my sa musíme uskromniť. Ó páni liberáli, keby ste mali rozum, jako ľachko by ste nás do vašich sieti pochytili, lenže Pán Boh vám rozum odoberá; vy páchate mimovolne také skutky, ktoré dosvedčujú, že vy len pre seba máte srdce a pre nás úbohých prázdnu dľaň.

Tento rok náš pán farár, so spolu účinkovaním mestského úradu a našich prednejších občanov prikročil k ďalšiemu renovaniu nášho vtedy skrz oheň a dážď porúchaného kostola. Obnovením štyroch oltárov a s malbou vnútornejšieho kostola poverili firmu peštiansku Benedek, a dnes keď je už práca hotová, môžem povedať, že je krásne prevedená. Zdá sa mi, že 2000 zlatých za túto prácu je primnoho, predsa táto firma nebola na toľko ochotná, žeby dajaký prídavok podľa žiadosti p. farára a iných veriacich aj mimo kontraktu bola previedla, jako ku pr. Svätú Rodinu, o ktorom obrázku ďalej spomnem, museli jednotliví horliví veriaci zo svojego zaplatiť.

Keď do kostola vkročíme, prekvapí nás nadpis nad sanktuariumom nasledovný:

«Oslavujte Pána, lebo je dobrý, lebo na veky trvá milosrdenstvo!»

Pohlo my srdcom nie len významu týchto slov, ale milo nás dotkne sa, keď tak z vysokého miesta privýta nás naša sladká materinská reč, čo je dnes zriedkava

vec. Pri tom samom náipse v prostriedku je už spomenutý obraz *Svätej Rodiny*. Keď prikočíme ďalej a vidíme oltáre, ktoré sú jednoducho ale pekne prevedené v červenom mramore, taktiež i kazatedelnica. Na pravej strane napadne nám ku kostolu pristavená kaplnka, v nej troj obraz umučenia nášho Pána Ježiša Krista. Pod touto kaplnkou je krypta samých fundátorov tejto kaplnky, ako aj kaplnky na hore Kalvárii *Ondreja Kompaník* a jeho panej. Samú Kalváriu krásne a zriedkave prevedenými sochami postavil nebohý kanonik spišský a rodák náš *Košťalík*. Vôbec sú obrazy, zástavy a iné veci v kostole darmi našich prednejších plátenických kupcov upomínajúce na majetnosť ale aj na hlbokú a horlivú vieru týchže rodín jako sú: *Košťalík, Ďurica, Odrobiňak, Kompaník a Vložak*. Obrátiac zrak na podnebia na prostriedku kostola vidíme tiež pekne prevedený obraz *Sv. Trojice*. Konečne vychodiac z kostola nedobre sa vyníma chorus bez všetkej okrasy oproti ostatnej ozdobenej čiastky kostola, túto okolnosť už len mala firma do povahy vziať a aj chorus viac okrášlif.

S iným sa už nemáme čo chváliť iba ešte s tým, že naše mestečko je sídlom volebného okresu horňo-oravského. Hovoria, že mimoriadne i tento rok nás voľba občakáva následkom neriadnych pomerov na sneme. Bárs čo príde, my pevne stojíme pri zástave ľudovej, žiadúco by ale pri tom všetkom bolo, jako sme to aj o trenčianskej stolici čítali, sriadť sa, aby nás potom neprekvapili liberáli, lebo lecikedy už sa zjavujú páni v okrese, sľubujú zlaté hory, bane na uhlia, na petrolej a železnicu.

Keď ešte pripomnem že u nás koncom júna a začiatkom mesiaca júla 2 týždne pršalo, mali sme povodeň, ktorá mnoho a mnoho škody našim roľníkom narobila. Prosím Pána Boha, keby naše úrody od zlého dažďa zachovať ráčil, aby sme mohli náš vezdejší chlieb šťastlive do stodol zviest a opatriť. Som s úprimnou úctou Váš

Mešťan z Bobrova.

Oznam.

Náš vrele milovaný velebný pán páter *Zaosek*, jakožto veľký dobrodinec chudoby, svoje diela «**Tridsaťročného jubileum farárskeho uradovania**» a «**Odrobinky svatby kani galilejskej**» obetoval čo milodar na sriadenia nového kostola Lutišského.

Úctive tedy prosím všetkých dobrodincov chudoby, aby skrz zaopatrenie týchto poučeno-zábavných knižočíek, pri prečítaní rozveselenú myseľ svoju — k obetovaniu milodarov pohli. — Kto má dobré srdce a chudobu miluje, nech sa hlási o knižočky u dolupodpísaného, ktorý niekedy pod menom «*Kozák*» alebo «*Jano zbúdy*» v našom milom «*Krešťane*» dopisuje.

Cena je dľa možnosti; a preto nech sa nik nedýva na to, koľko je toho: ale na jaký cieľ. Hovorí sa: «*že dobrého býva málo.*»

Láskavé príhlasy vďačným srdcom prijmem — a s chudobou za všetkých dobrodincov sa modliť budem.

V Lutišiach, dňa 1. júla 1903. o. p. Ó-Beszterceze (Trencsén megye.)

S hlbokou úctou sa značím *Ján Greben, farár.*

Spisy redakcii zaslané.

K čomu vede opilstvo? Smutná, ale pravdivá udalosť zo života ľudu. Poslovenčil *Andrej Hladký*. Cena 20 halierov; 25 kusov 3 koruny; 50 kusov 5 korún. Ku prekážaniu opilstva nielo lepšieho prostriedka, ako táto knižočka. Niektorí velební páni objednali ju na stá výtiskov, a použijú ju k rozdávaní zvlášte mládeži ako odmena za usilovnosť v škole, alebo aj na miesto prepitného. Dostať ju u tejto adressy: «*Posol Svätého Antona*» Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28. Noví predplatitelia «*Posla Svätého Antona*» obdržia túto knižočku zdarma.

Posol Svätého Antona. Mesačný časopis, vychodiaci na 16 stranách s utešeným obsahom a krásnymi obrazmi. Redigujú: Edvard Sándorfi, katechet a Andrej Červjenka učiteľ. Predplatné na celý rok 2 koruny. Číslo na ukážku dostanete zdarma, keď na karte to žiadate budete. Adressujte takto: «*Posol Svätého Antona*» Budapest, VIII. Szentkirályi-u. 28.

Odrobinky svatby Kaany Galilejskej u pátra Zaoska. Túto zábavnú a veľmi poučnú knižočku spísal náš výborný *Zaosek* tým cieľom, aby sa predávala v prospech chrámu lutišského. Určenej ceny táto knižočka nemá, ale každý, kto dľa možnosti pošle milodar na ten chrám boží, dostane ju ako na pamiatku. Žiadúco je, aby aspoň 1 kor. poslali dobrodincovia za knižočku, ktorý dostať: Sl. Farský úrad, Lutissa, u. p. Ó-Beszterceze (Trencsénm.), alebo aj u samého pána Zaoska takto: Velp. Ľudovít Gáspár, r. k. farár, Dlhépole (Trencsénm.).

Dedinský hasič tiež od Zaoska s dvoma peknými obrazmi. Ešte sa nachádza do 500 výtiskov u redakcii «*Posla Sv. Antona*». Tieto sa rozposielajú teraz za zníženú cenu 12 halierov. To je tá najsmiešnejšia knižka Zaoskova. Dostať ju na adresu: «*Posol Sv. Antona*». Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XIV. číslo 6. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj *Babka* v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Včelár, nauka o včelárení pre ľud a ľudové hospodárske i opakovacie školy. Sostavil Ernest Lovecký, učiteľ a včelár. Vydal spolok sv. Vojtecha v Trnave (čo podielovú knihu na spolkový rok 1902—3). Cena výt. 60 hal. Knižočka formátu malej 8-o na 138 strankách s obrázkami obsahuje nauku včelárenia, podanú slohom ľudovým, s láskou k veci, priehľadne a praktický. Za touto knižočkou bude nasledovať ešte druhá o včelárení; ačkoľvek i táto sama o sebe už je uzavreným celkom. Druhý sväzok bude obsahovať zovrubnejší výklad o takzvanom moderno-sedliackom včelárení. V našej dobe, kde západné národy všemožné nauky hospodárske veľmi horlive pestujú, my Slováci ale sme v nich hodne zaostali, odporúčame čo najvрейšie túto dobrú knižočku priateľom ľudu do pozornosti.

Krešťania kupujte len u krešťanov!

Odkazy redakcie.

Ludák voliě M. St. v P. Urobte takto : Idte na poštový úrad s takým človekom, ktorý zná maďarský a žiadajte si od nej «panasz könyv» (ponosnú knihu) a do tej napíšte svoju žalobu, že otvára listy a že hovorí, že ona má na to právo. Istotne ju pozbavia hneď úradu. 2. Z Rovného sa nám častejšie dostáva aj pôvodných dopisov. Podobný dopis máme aj v tomto čísle. Snáď neskoršie.

Cestujúci v D. Keď žiadate si, aby sme Vám to i to uverejnili, prosíme Vás, žeby ste to dali prepísať, ktorý koľko-toľko by vedel slovenský pravopis, potom Vám to mile rady uverejníme.

Vp. A. Rojko. Vďaka Vám! Dopis nesmie vystať. Do «Posla» už pozde. Boh Vás posilni. Písali sme Vám list. Došiol?

Št. H. Podobne i Vám.

Jeden občan. Kam by sme zašli, aby sme ešte i pri takýchto okolnostiach také niečo uverejňovali. Avšak môžete to nahliadnuť, že «Kresťan» bez tak dosť prináša takých vecí, ktoré sú povinnosťou zastávať kresťanstvo. Snáď budúce keď bude viac miesta.

Drotár v Tur. Odpusťte, my s našej strany chceme tú vec v pokoji nechať — veď ak je aká chyba v tom, tú si môžete sami členovia napraviť. Avšak neni ste len na toľko buchnutí, aby nevedeli ste, že väčšina všade viac platí. Na proti tomu môžete protestovať tak, keď nahliadnete či máte ku tomu dostatočné a zodpovedajúce sily. Srdečný pozdrav!

J. K. v F. Drahý pán Brat! To Vy žiadate až príliš mnoho. Vy chudobní i my chudobní. Pošlite to Népparti irode na veľkp. Ernsta, kraj. poslanca.

Ján Sl. v K. Odpusťte, vaše drobné a k tomu ešte celé zaliate černidlom litery, nemôžeme prečítať.

Rozmary a žarty.

«Už som zas pri skúške prepadla! Predám všetky svoje knižky: kúpíte ich?» riekla prepadá ziačka antikvárovi (odkupcovi starých kníh).

«Milerád, poneváč predpokladám, že sú dobre zachovalé, keď že ste ich tak málo upotrebovali,» odvetil antikvár.

*

«Čože to robíš?» pýtala sa matka Milka.

«Nuž maminka, lejem pivo na papier.»

«Načo?»

«Nuž aby bol červený.»

«Oj ty blázanko! Kto že ti to poradil?»

«Nuž vy sama maminko; lebo ste včera hovorili oteckovi, že už zas má od piva celý nos červený.»

*

Učeň zabil okno a ... hybaj v nohy.

Domovník utekal za ním a chmat ho.

«Ale čože robíte? — hovorí učeň — veď som ja utekal domov pre peniaze, abyh Vám čím skôr škodu zaplatil.»

Do 500 zl. mesačne

(aj to len ako extra zárobok) môže každý ľahko, statočne a bez všetkých útrat zarobiť. Pošlite a to hneď Vašu adresu pod S. K. 163 na

Kanceláriu oznamov Steinhausen

Karlsruhe (Baden) Amalienstrasse.

Peniaze „mnoho“ peňazí!

mesačne môže **1000 K** každý bez zvláštných vedomostí a bez výloh snadne a poctive zahladať. Jestli zašlete hneď svoju adresu pod zn. «E. 806.» anoncn. oddeleniu

«Merkeru», Mannheim, Merrfeldstrasse (Badensko).

Krainer záživná múka pre svine

od doktora Trnkóczyho, ztučnujúci a ochranný prostriedok polepšuje a rozmnožuje: mäso, masť, chut a zdravie. Zdravým sviniam dostatočné je týždne do pokrmu, za jednu lžicu dať. 1 obálka za 50 halierov k dostaniu je vo všetkých obchodoch, 5 obálok 3 koruny s doposlaním už aj dobiecky z pošty na sklade fabriky

Apatieka „Trnkóczy“ Laibach (Krain).

Poďakujúce listy aj úradné uverejnenia spresvedčením účinku prachu tohto jak u chorých u zdravých svin každú den dochádzajú.

Do bardiovskej sochárskej školy príjme sa du učenia **8 chlapcov.**

Obširnejšie vysvetlenie podá p. Móric Hölzel, univer. sochár Bártfa (Sárosm.), Kossuth Lajos-utca 7. Vlastné umelecké dielne.

O najvýbornejších „Transvaal“ brytvách cenník zdarma a franco zašle tomu, kto si to na dopisnici žiada

WINKLER a GRAUER, Kőbánya 21. sz.

TÖRV. VÉDVE.

Do úctivej pozor- nosti odporúčam bal sam Svätého Antona Paduanského. Nezčísle mnoho listov poďakovania, potvrdzujú to, že citelia svätého Antona tento balsam čo domový liek s najväčšou dôverou zaviedli.

Proti neduhom žalúdka, nec uti k jedeniu, chudobe krve, hlavybófu, lámkám a všetkým chorobám, či po vnútornom užívaní, alebo zovňajšom trení, dokazuje istý a zvláštný úspech.

Cena jedného krčahu s opisom upotreby 1 koruna 20 halierov.

K dostaniu výlučné u

Jozefa Hübner, lekárň "Červeného kríža, Baja, Erzsébet királynéút 22. szám.

Kto má

zakachované kone

nech sa obráti na

Hermannu Ende, Bodenbach (Česko).

Počas liečenia sú úplne ku práci spôsobilé. Lieky sa neposielajú. Trovy liečenia najviac 20 korún obnášajú.

Všetky slovenské knihy

dostať u **J. Gašparika** knihkupeca v Turčianskom Sv. Martine (Turócz-Szent-Márton). Soznam kníh pošle sa každému zdarma.

Najlepšie

Koše

odobáva známá firma

JOSEF MECERA

v Čelakovicích (Čechy).

Hladám

do môjho obchodu miešaného tovaru 13—14 ročného učňa z dobrého domu, ktorý zná uhorskú a slovenskú reč.

Nagy-Bittse (Trencsénm.).

Josef Szkotniczky ml.,
obchodník.

V Ružomberku

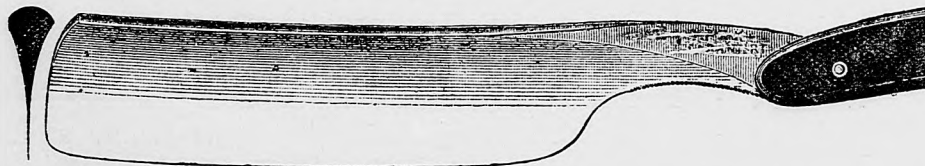
možno dostať jedon dom (2 izby, kuchinu, pivnica) s gazdovskými stavami, a s dvoma miestnosťami pre obchod, i pole pod 18 mier siafa

doprenajmu (árendy).

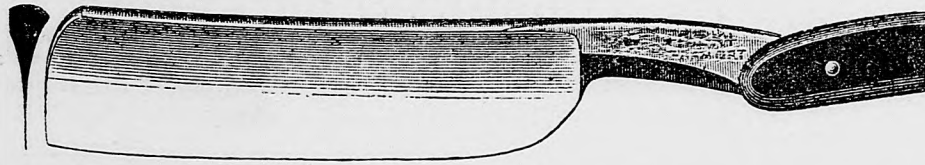
Obširnejšiu správu podá Štefan **Hattyár** vo V.-Borove, o. p. Hutti, Liptovská stolica. 125

4.
číslo

3.
číslo

2.
číslo

1.
číslo

S 5-ročnou zárukou!

rozposielam s najlepšej diamantovej ocele zhotovené britvy.

Objednávajúca adresa:

JOZEF SOHR

Somogy-Szill, číslo 21.

Ráčte jednu objednávku na prábu urobiť a vydarenie je isté. — Príhodné ceny: 1. číslo 1 zl. 40 kr., 2. číslo 1 zl. 60 kr., 3. číslo 2 zl., 4. číslo 2 zl. 40 kr. Pri objednaní 5 kusov bez platenia pošty sa rozposiela. Ku každej britve jedna cenná schránka zdarma. Obrázkový cenník v každom jazyku pošlem.